

EDICIJA
SAVREMENA SRPSKA PROZA
Knjiga br. 52

Copyright za Srbiju © IKP Evro Book, 2019

Urednik izdanja: Gordana Subotić

Lektura: Aleksandra Šulović

Tehnički urednik: Vesna Pijanović

www.evrobook.rs
redakcija@evrobook.com
marketing@evrobook.com
prodaja@evrobook.com

Ljiljana Šarac

STARIJI

Beograd, april 2019
Prvo izdanje

Ova publikacija u celini ili u delovima ne sme se umnožavati, preštapavati ili prenositi u bilo kojoj formi ili bilo kojim sredstvom bez dozvole autora ili izdavača niti može biti na bilo koji drugi način ili bilo kojim drugim sredstvom distribuirana ili umnožavana bez odobrenja izdavača. Sva prava za objavljivanje ove knjige zadržavaju autor i izdavač po odredbama Zakona o autorskim pravima.

*Ovu knjigu posvećujem svojoj mami Živadinki,
jer bi posveta bilo kom muškom članu moje porodice
donela asocijacije koje im se možda ne bi dopale,
ili bi im se dopale i previše!*

1.

„O, neću valjda opet da zakasnim? Vučem tu ružnu naviku još od detinjstva kao grbu na leđima. Gotov sam! Pokvariću Ivanu slavljeničko raspoloženje. Veče će nam proći u njegovom pridikovanju i mom pravdanju... Jadni Dragan će, kao i uvek, glumiti sudiju, pokušavajući da sve okrene na šalu i skrene priču u neke mirnije vode...”

Milan se začitao posle ručka. Hteo je da se odmori, možda malo i odspava, jer je znao da će ostati dokasno, ma koliko se opirao i tražio razloge da pođe prvi... Nije voleo da banči po kafanama, koje su mnogim ljudima oko njega bile druga kuća.

„Osećaću se glupo ako počnem u neko doba da zevam! I šta mi je trebalo da započnem knjigu, a onda još da pozovem Dejanu? Mislio sam, kratko ćemo, a dete se raspričalo, nisam imao srca da je prekinem. Jedva sam stigao da se istuširam...”

Čučne da se obuje, pogleda preko ramena na zidni sat, pa shvativši da nema vremena, samo ugura pertle u cipele. Dragocene sekunde izgubi razmišljajući da li da ponese sako ili džemper, a onda zgrabi prvo što mu dođe pod ruku iz plakara u hodniku i istrči iz kuće. Preskače po dva stepenika do baštenske staze, opipavajući džep pantalona.

Rezignirano uzdahne i poželi da se lupi po čelu, kad se seti da je Dejan uzeo auto kako bi prevezao stvari drugarici koja se doseljavala u njihov kraj.

*

Porodična kuća, započeta s kraja devetnaestog, završena s početka dvadesetog veka, razbaškarila se u dnu mirne Ruvarčeve ulice, u delu koji se uliva u Đušinu. Nalazila se nadomak svega što mu je trebalo, radnji, pijace, škole...

Kroz Ulicu Jaše Prodanovića, koja Ruvarčevu seče na dva kraka, danonoćno su tutnjali trolejbusi, automobili... Ona je kao treća stranica trougla spajala dve palilulske žile kucavice: Takovsku i Cvijićevu.

Taj nekada miran deo grada, poznat pod nazivom Profesorska kolonija, s vremenom je postao veoma prometan. Zato je uvek žurno prolazio kroz Jaše Prodanovića. Probijao se kroz gužvu na stanici, ne poklanjajući pažnju svetu koji nije poznao. Bilo je dovoljno da iz nje skrene nadesno, u svoju kratku bočnu uličicu, pa da stekne utisak da je izašao iz bučnog centra grada.

U Ruvarčevoj je vladala posebna dinamika. Diktirali su je cvrkut ptica, lepršanje belih čaršava na vetru, miris vrtnog karanfila u skućenim baštama. Sađena pre mnogo godina, bez nekog jasnog plana i reda, nad ulicom su se nadvijala stabla kamelija, jorgovana, ali i badema i pokoje dženarike.

Visoki betonski stubovi decenijama su ponosno nosili gvozdene i žičane ograde, kroz koje su radoznali prolaznici mogli da zavire u privatna carstva mirnih stanovnika. Višespratne kuće, građene približno u isto vreme, ili su se naslanjale jedna na drugu ili su bile razmaknute tek toliko da otvore uski prolaz do zadnjeg dvorišta.

Prvi vlasnici su fasade ukrašavali oker ili drap tonovima i tom običaju su ostali verni i njihovi unuci. Ceo kraj je izgledao kao da je u njemu vreme stalo. Srećna igra slučaja ih je sačuvala od rušenja, nadogradnji, mešanja sa zgradama savremene arhitekture. Tu se sve opiralo promenama. Čak su i komšije ostajale iste. U porodičnom domu odrastale su

i živele nove generacije, a na ulaznim vratima su se retko menjala prezimena.

Milan bi ponekad, dok je stajao pored širom otvorenog prozora, pomislio da se niko od njih ne bi iznenadio kada bi se pred neku kapiju zaustavio fijaker, zastao poštar na velosipedu, ili kada bi u nedeljno jutro u crkvu na jutrenje krenule komšinice u svečanom ruhu i komšije sa šeširom na glavi i kišobranom ili štapom u ruci...

Ključ od ulaznih vrata retko se koristio, i to uglavnom kada se odlazilo u banje ili na sindikalna letovanja...

Odvajkada su pored staza negovani ružičnjaci, a sa obe strane stepeništa na visokim masivnim stubovima stajale su ovalne betonske žardinjere u kojima su bili posađeni narcisi, lale, irisi... Preko terasa su u cvetnim slapovima padale viseće muškatile i petunije, mameći poglede vatrometom boja.

Samo bi se u hodu pokucalo na vrata i ulazilo s tacnom prekrivenom papirnom salvetom u rukama. A na tacni bi se zlatile još vrele krofne, štrudle, kolači sa višnjama ili pite od ručno razvijanih kora...

Živeo je ušuškan u lako predvidivu kolotečinu i osećao se sigurno u njenoj nepromenljivosti. Bio je od onih koji radije biraju pomalo izlisanu monotonu svakodnevicu od uzbudljive, ali nepredvidive sutrašnjice...

Na posao do Filološkog fakulteta išao je pešice, smatrajući to dnevnom rekreacijom. Kretao se u krugu malog prečnika i osećao se ispunjeno i zadovoljno.

Prijatelji su mu prebacivali da se krije u četiri zida svoje radne sobe ili iza katedre, na šta se on dobrodušno smejao i govorio da je to sav njegov svet i da mu ništa više i ne treba, a da je njima time olakšao jer uvek znaju gde mogu da ga nađu.

Blizanci Dejana i Dejan, majka Radmila, koju je izgubio pre godinu dana, prijatelji Ivan i Dragan i nekoliko kolega s posla, davali su smisao njegovom životu. Bio im je

bezrezervno odan, nezainteresovan za sticanje novih poznanstava i prijateljstava.

Oni koji ga nisu dobro poznavali govorili su mu iza leđa da je usamljeni osobenjak. On je to znao, ali se nije obazirao. Smatrao je da imaju pravo da misle šta hoće, sve dok ne počnu da izmišljaju i pričaju neistine...

*

Zadubljen u misli, grabio je krupnim koracima prema stanici. Stigavši, nervozno se premeštao s noge na nogu i nestrpljivo pogledao ima li tramvaja.

„Ovo je da čovek poludi! Sâm sam ovde... Nema nijednog putnika. Znači, tramvaj mi je otišao ispred nosa... Da li da čekam drugi ili da zovem taksi? Preznojio sam se od nervoze, ali me to neće spasti Ivanovog pravedničkog gneva. Šta da radim?”

Ljutio ga je osećaj nemoći. Došlo mu je da opsuje.

„Besan sam, ali problem je u tome što nemam na koga da se istresem. Sâm sam kriv. Kao i za sve u životu, neopisivo sam talentovan da sve zakomplikujem. Kod mene ništa ne može da bude jednostavno!...”

Gotovo je poskočio od olakšanja i radosti kada je ugledao prazan taksi. Podigao je ruku i mahnuo, ne želeći da vozač protutnji pored njega.

„To bi me dokusurilo!”

Otvori vrata i u jednom dahu izgovori:

– Molim vas, do Skadarske.

U kafanu je više utrčao nego ušao. Sagnuo se ispred vrata da podigne džemper koji mu je spao sa ramena. Zastao je tek da nekoliko puta duboko udahne. Dugim prstima, koji su blago podrhtavali od nervoze, zagladio je nešto duže prorede šiške koje su mu pale preko očiju. Mahinalno je pogladio kratko oštucanu bradu koju je nosio godinama. Platnenom maramicom obrisao je čelo i krenuo prema stolu u ćošku za

kojim su već sedela njegova dva najbolja prijatelja. Dragan ga je prvi primetio i veselo mu mahnuo.

– O, evo i našeg Milana – namršteno ga je dočekaio Ivan.
– Šta je pola sata gore-dole u poređenju sa večnošću – ironično je prokomentarisao, a onda se nasmejao svojim rečima kao dobroj šali, lupio prijatelja po povijenim ramenima, pružio mu ruku i blaže rekao: – De, de, nemoj odmah sve da primaš k srcu i obesiš nos! Pravila se znaju – ti kasniš, ja se ljutim. Nijedan od nas dvojice ne može da se promeni. Decenijama radiš ono što me najviše nervira i prosto ne znam kako ti ne dosadi...

Milan stoji kao đak koji čeka da mu izreknu strogu kaznu. Bepomoćno pogleda u Dragana. Ovaj pokaže na stolicu do sebe i prekori Ivana:

– Ama, pusti čoveka na miru! Neka prvo sedne, kaže šta će da popije, pa ga onda kritikuj!

– Pa neka sedne, ko mu brani! – blaže će Ivan, pomirljivo se osmehujući i povlačeći praznu stolicu.

Milan s olakšanjem odahne, sedne, zavalila se i radoznalo zagleda u prijatelje koje nije video više od pola godine.